

Samenvatting van het manifest ‘Water verbindt’, een gezamenlijk initiatief van de waterschappen en de drinkwaterbedrijven. De integrale tekst is terug te vinden op [www.vewin.nl](http://www.vewin.nl).



# ‘Water verbindt’: pleidooi voor watertransitie

## ‘DRINKWATERBEDRIJVEN EN WATERSCHAPPEN ROEPEN OP TOT NIEUWE KIJK OP WATER’

Het komende kabinet staat voor enorme uitdagingen op het gebied van o.a. de energietransitie, woningopgave, ruimtelijke ordening, stikstof, waterkwaliteit, natuur en klimaat (de coronacrisis daargelaten). Er zal een brede transitie plaatsvinden waar water integraal deel van uitmaakt.

Water is in Nederland dé bindende factor. We zijn er als natie groot mee geworden en het verleden heeft uitgewezen dat we in gezamenlijkheid enorme maatschappelijke opgaven hebben weten te volbrengen; denk bijvoorbeeld aan de Deltawerken. We staan nu voor een nieuwe uitdaging: onze weerbaarheid tegen droogte. Drie opeenvolgende droge zomers hebben de mismatch tussen de beschikbaarheid van water en het watergebruik in grote delen van Nederland duidelijk gemaakt. Daarnaast is het realiseren van een goede waterkwaliteit een belangrijke opgave, omdat de doelen van de Kaderrichtlijn Water op veel plaatsen niet worden gehaald. Waterkwaliteit en waterkwantiteit zijn twee kanten van dezelfde medaille.

Wij, de waterschappen en drinkwaterbedrijven, voelen de urgentie om de transitie naar een klimaatrobust watersysteem te versnellen, om daarmee nadelige effecten van de terugkerende droogte te voorkomen of verminderen, en de waterkwaliteit te verbeteren. Deze transitie vraagt om een nationale ambitie en om regionaal maatwerk dat in samenwerking met alle betrokkenen verkend en

uitgevoerd gaat worden. We kunnen dit niet alleen en doen een beroep op medeoverheden en gebiedspartners om samen een klimaatrobust watersysteem te realiseren.

We geven hiermee invulling aan de uitgangspunten van de NOVI, het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water:

- Water sturend laten zijn voor de ruimtelijke inrichting
- Water beter vasthouden en verdelen
- Zuinig omgaan met water
- Waterkwaliteit verbeteren en vervuiling voorkómen

De waterschappen en drinkwaterbedrijven kunnen een bijdrage leveren aan de transitie door het verkennen van de kansen en aandragen van integrale oplossingen in de regio, door zelf hoge prioriteit te geven aan het vasthouden van water en het in evenwicht brengen van onttrekkingen en aanvullingen van grond- en oppervlaktewater. Waar nodig verbeteren waterschappen hun zicht en grip op grondwateronttrekkingen. We monitoren de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en signaleren acute en potentiële bedreigingen, en we delen onze data en kennis met andere partijen bijvoorbeeld ten behoeve van zuivering en vergunningverlening. We kunnen samen waterkwaliteits- en droogtevraagstukken in de regio oppakken, projecten initiëren en werken aan een gezamenlijke regionale uitvoeringsagenda.

## ‘WATER MOET EEN LEIDENDE, DRIJVENDE EN BEPALENDE FACTOR ZIJN VOOR ONZE SAMENLEVING’

---

## ‘WATER STUREND LATEN ZIJN VOOR DE RUIMTELIJKE INRICHTING’

---

Waterschappen en drinkwaterbedrijven werken samen met de landbouwsector om emissies van nitraten, fosfaten en gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen, en met partijen uit de zorgsector aan een reductie van de concentratie van medicijnresten in het milieu. We dragen bij aan het opstellen van de gebiedsdossiers om de Kaderrichtlijn Water doelen bij de winningen voor drinkwaterproductie te helpen bereiken. Ook zullen we via een case-by-case benadering intensiever onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor hergebruik van restwater/effluent en de inzet van alternatieve bronnen en waterbesparing door grootgebruikers.

---

## ‘WATER BETER VASTHOUDEN EN VERDELEN’

---

We roepen Rijk, provincies en gemeenten op om met ons en de gebiedspartners in de regio werk te maken van de noodzakelijke ruimtelijke keuzes in de boven- en ondergrond voor een duurzame leefomgeving. Niet alles kan overal. Deze keuzes moeten gemaakt worden op basis van kansen en bedreigingen voor het watersysteem. De focus ligt op het beter vasthouden van grond- en oppervlaktewater en op het realiseren en behouden van een goede waterkwaliteit. Regionaal opgestelde visiekaarten en watersysteemanalyses kunnen hiervoor als basis dienen. Stel als overheden ook gezamenlijk een landelijk regiekader op voor een geordende ondergrond, gericht op behoud en herstel van de grondwatervoorraad en gekoppeld aan het gebruik van de bovengrond.

Overheden moeten verbetering van de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater en de kwaliteit van bronnen voor drinkwater prioriteit geven in hun water- en omgevingsplannen, om de doelen van de Kaderrichtlijn Water te kunnen halen. Vervuiling voorkómen moet de basis zijn voor iedereen. Er is meer inspanning nodig om de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater te verbeteren, zodat deze aan de normen voldoet. Voor de bronnen voor drinkwater is nog een stap extra nodig, omdat de waterkwaliteit volgens Europese afspraken zoveel moet verbeteren dat op termijn minder zuiveringsinspanning nodig is.

---

## ‘EEN GEZAMENLIJK PERSPECTIEF’

---

---

## ‘WATERKWALITEIT VERBETEREN EN VERVUILING VOORKÓMEN’

---

Het Rijk kan de samenwerking tussen betrokken partijen stimuleren door te investeren in kennis- en innovatieprogramma's en door wettelijke belemmeringen weg te nemen. Verder kunnen middelen vanuit het Klimaatakkoord en de Programma's Natuur en Stikstof meekoppelkansen met water creëren, waaronder de vernatting van veenweidegebieden waarmee tegelijkertijd bodemdaling wordt tegengegaan en CO<sub>2</sub>-uitstoot wordt verminderd.

We vragen gebiedspartners om mee te denken in wat er nodig is om water beter vast te houden en te verdelen, samen met ons het verschil te maken en te zorgen dat functies en gebruik beter op het watersysteem worden afgestemd en te experimenteren en innoveren om het waterverbruik te verminderen.

Deze agenda is te lezen als een werkboek voor een watertransitie-agenda om het volgende kabinet, medeoverheden, gebiedspartners en gebruikers en natuurlijk ook onszelf aan te zetten tot actie om invulling te geven aan de ontwikkeling van een klimaatrobust watersysteem: wat, wie, waarmee en waar. Het proces bestaat uit de volgende stappen:

- Op 10 december 2020 heeft een bijeenkomst met gezag- en belanghebbende organisaties plaatsgevonden, waarin we de urgentie toetsen en draagvlak voor de agenda verkennen.
- Op 9 februari vond een online ‘Waterdebat’ plaats. De onderwerpen waren ‘Nationale watertransitie noodzakelijk voor een toekomstbestendig Nederland’ en ‘Schoon water: geen luxe maar noodzaak’, waarbij vragen beantwoord zijn door experts, politiek en overige deelnemers.
- Op 1 maart 2021 organiseerden we een maatschappelijk debat over water op BNR Nieuwsradio, waar we in gesprek gingen met de samenleving over de kansen en oplossingen voor een klimaatrobust watersysteem.

Zo beginnen we met elkaar met een stevige agenda voor de komende vier jaar.

---

## ‘ZUINIG OMGAAN MET WATER’

---

Bekijk hier het manifest ‘Water verbindt’.

